

TALOUSARVIOALOITE 50/2005 vp

Määrärahan osoittaminen toimenpideohjelman susien suojelemiseksi

Eduskunnalle

Tutkijat ja petoasiantuntijat ovat korostaneet monipuolisia toimia susien suojelemiseksi. Susi on Suomen suurpedoista uhanalaisin yhdessä ahman kanssa, ja siihen liitetään usein pelkoja, joita ei voida perustella tutkimustiedolla susista. Luonnonsuojelun ja petokantojen järkipäisen hoidon kannalta on tärkeää edistää ihmisen ja suurpetojen rinnakkaiselo. Meneillään olevassa hoitosuunnitelman laatimisessa on pyrittävä monipuolisuuteen.

Suomen susikanta on hiljalleen kasvanut vuosituhannen vaihtumisen jälkeen. Suden metsästyslupamäärien pitäminen pienenä ja salametsästyksen ehkäiseminen ovat johtaneet kannan pieoiseen kasvuun ja levittäytymiseen itäisestä Suomesta lännemmäksi aina Pohjanlahden rannikolle saakka. Susia arvioidaan olevan tällä hetkellä Suomessa noin 185—200 yksilöä.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos seuraa satelliitti- ja radioseurannalla sekä susia että karhuja. Tällä hetkellä susia on seurannassa noin 20 ja karhuja noin 50 yksilöä. Seuranta antaa sekä susista että karhuista sellaista tietoa, jota muilla tutkimusmenetelmillä ei ole mahdollista saada. Susien satelliittiseuranta on myös hyödynnetty vahinkojen ehkäisyssä.

Susipuhelinkokeilusta on saatu hyviä kokemuksia. Metsästäjät ovat voineet soittaa susien seuraajille ja tiedustella, onko heidän turvallista lähteä koiran kanssa metsälle. Näin on voitu välttää satunnaisia metsästyskoiran ja suden kohtauksia metsästysretkillä.

Nykytilanteessa tarvittaisiin toimenpideohjelma suurpetojen ja erityisesti susien suojelemiseksi. Toimenpideohjelma koostuisi seuraavista elementeistä:

- susien radio- ja satelliittiseuranta
- valistusmateriaalin tekeminen suurpedoista, niiden käyttäytymisestä ja vahinkojen ehkäisystä sekä susipuhelintoiminnan ylläpito
- petoaitojen rakentamisohjelma.

Toimenpideohjelma laadittaisiin ympäristö- sekä maa- ja metsätalousministeriöissä yhteistyössä maamme luonnonsuojelu- ja metsästysjärjestöjen sekä niiden kuntien kanssa, jotka ovat suurpetojen vakituista asuinalueita. Järjestöt voisivat osallistua myös hankkeiden toteuttamiseen. On myös ensiarvoisen tärkeää jakaa tietoa tiedotusvälineiden edustajille.

Toimenpideohjelman käynnistämistä varten maa- ja metsätalousministeriön momentille 30.41.42 lisätään 200 000 euroa.

Valtion petokorvausmäärärahat on toistaiseksi käytetty lähinnä poro- ja kotieläinvahinkojen korvaamiseen. Korvausmäärärahoja on käytetty vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja susien seurantaan, mikäli niitä on korvauksista jäänyt yli. Tällöin ei ratkaista itse ongelmaa: pedot tulevat pihapiiriin tai tappavat karjaa.

Nyt keskitytään liikaa vain tapahtuneiden vahinkojen korvaamiseen, mikä on pitkällä aikavälillä kestävä ratkaisu. Mikäli petokannat kasvavat, lisääntyvät myös vahingot, jollei niitä ehkäistä ennalta. Korvaukset koetaan myös usein

riittämättömiksi, ja lisäksi vahingot herättävät pelkoa.

Sähköaidat ovat toimiva ratkaisu suurpetojen, karhun, suden ja ilveksen, pitämiseksi poissa laitumelta ja pihapiiristä. Niin Suomessa kuin Ruotsissakin on havaittu sähköistettyjen petoaitojen ehkäisevän ennalta vahingot lähes täysin. Ennalta ehkäisevien petoaitojen rakentaminen tulee suunnata petotihentymäalueille, kuten Ruokolahteen ja Ilomantsiin, ja sinne, missä vahinkoja on tapahtunut toistuvasti.

Petoaidat eivät pelkästään suojaa, vaan ne vaikuttavat myös asenteisiin. Kun vahinkoja ei juuri tapahdu ja pedot pysyvät poissa pihapiiristä, ihmiset voivat kokea, että petojen kanssa on mahdollista elää. Ruotsissa Värmlandin alueella on lähes kaikki kotieläintilat (noin 100 kpl) aidattu. Alueen karjan- ja lampaankasvattajat suhtautuvat myönteisemmin suteen kuin lähiympäristön

muut ihmiset. Suomessa suteen ja karhuun lähiympäristössä suhtautuvat kaikkein kielteisimmmin suurpetoja pelkäävät, karjan- ja lampaankasvattajat sekä poronomistajat.

Elinvoimaisten petokantojen ylläpitäminen pitkällä aikavälillä edellyttää vahinkojen ehkäisyä ja häirikköyksilöiden poistoa. Useissa kansainvälisissä tutkimuksissa on havaittu, että metsästäys vähentää kotieläinvahinkoja ainoastaan, jos se kohdennetaan juuri vahinkoja aiheuttaviin yksilöihin. Toistuvat petovahingot aiheuttavat vaatimuksia saada kaatolupia ja viime kädessä salametsästystä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 35.20.63 lisäyksenä 200 000 euroa toimenpideohjelmaan susien suojelemiseksi.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Ulla Anttila /vihr
Jyrki Kasvi /vihr
Tuija Brax /vihr
Janina Andersson /vihr

Anni Sinnemäki /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Heidi Hautala /vihr